

FINANCIËEL PERSPECTIEF 2024 - 2027

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	4
2	Speerpunten 1. Verbeteren dienstverlening 2. Versterken ambtelijke organisatie 3. Gedragen parkeerbeleid 4. Urgentie voor wonen 5. Duurzaamheid 6. Gezond financieel beleid	6
3	Programma's 1. Programma Bestuur en ondersteuning 2. Programma Veiligheid 3. Programma Verkeer, vervoer en waterstaat 4. Programma Economie 5. Programma Onderwijs 6. Programma Sport, Cultuur en Recreatie 7. Programma Sociaal Domein 8. Programma Volksgezondheid en milieu 9. Programma Fysiek leefomgeving 10. Overige onderwerpen	10
4	Financiën 1. Gemeentefonds 2. Financiële positie meerjarenramingen 3. Financieel gezond 4. Gemeentelijke belastingen	24

INLEIDING

Programma op hoofdlijnen 2022-2026 "Veere breed verbinden".

Voor u ligt het financieel perspectief voor 2024-2027. We stellen elk jaar dit document op met de belangrijkste uitgangspunten en kaders die nodig zijn om de programma-begroting te maken. De gemeenteraad stelt het financieel perspectief vast en zo wordt op hoofdlijnen duidelijk hoeveel geld er beschikbaar is en hoe we omgaan met financiële onzekerheden en de diverse beleidsvoornemens. In de programmabegroting werken we de plannen voor het komende jaar uit, wat die plannen kosten en welke inkomsten we verwachten. Het vrijgeven van de budgetten voor de uitvoering vindt plaats bij het vaststellen van de programmabegroting 2024.

We willen het komende jaar verder bouwen aan de gemeente Veere, zoals weergegeven in ons programma op hoofdlijnen 2022-2026 ("Veere breed verbinden"). Dat gebeurt in een maatschappelijke context die de afgelopen jaren steeds complexer is geworden en zich kenmerkt door financiële onzekerheden. Hoewel de coronapandemie inmiddels grotendeels achter ons ligt, vindt er nog altijd een oorlog plaats in de Oekraïne. Onder meer als gevolg van deze oorlog is de inflatie de afgelopen twee jaar sterk gestegen. Daarnaast is de rente gestegen. Dat merken we ook in de financiële huishouding van onze eigen gemeente.

Naast de gevolgen van de grote maatschappelijke ontwikkelingen, worden de financiële onzekerheden voor gemeenten steeds groter. In 2022 zagen we al dat landelijke crisissituaties en beleidsimpulsen steeds meer leidden tot incidentele financiering door het Rijk. Het Rijk financiert gemeenten hoofdzakelijk opgavegericht, via (incidentele) specifieke of decentralisatie uitkeringen. De financiële bijdrage vanuit het Rijk schiet echter al jaren tekort. Dat maakt het lastiger om structureel beleid voor de lange termijn te maken. Er vinden al geruime tijd discussies met het Rijk plaats over de omvang van het gemeentefonds. De verdeelmodellen zijn met ingang van 2023 herijkt. Dit heeft geleid tot herverdeeleffecten tussen gemeenten. Voor Veere pakte dit nog redelijk uit, maar de toekomst baart zorgen, onder meer door het onderzoek naar de eigen inkomsten in relatie tot het gemeentefonds.

Op landelijk niveau wordt al langer gesproken over de financiële tekorten in de jeugdzorg. Ondanks de recente afspraken met de VNG, waarbij is overeengekomen dat bezuinigingen deels worden geschrapt of uitgesteld, is er nog onduidelijkheid over de structurele bekostiging en de toekomst van de jeugdzorg.

De grootste financiële onzekerheid, die ook uit dit financieel perspectief blijkt, zijn de zogenaamde 'ravijnjaren' 2026 en 2027. Dit is de consequentie van het feit dat de kabinetsplannen reiken tot en met het jaar 2025. Ondanks € 1 miljard aan extra inkomsten (structureel) komen gemeenten nog steeds € 3 miljard tekort.

Het kabinet heeft het voornemen om vanaf 2027 een nieuwe financieringsystematiek voor gemeenten te introduceren, waardoor veel gemeenten worden geconfronteerd met sterk teruglopende inkomsten. Vanaf 2026 is de algemene uitkering aanzienlijk lager, wat in veel gemeenten een tekort veroorzaakt in het begrotingssaldo vanaf 2026. Voor gemeenten wordt het hierdoor steeds lastiger om een sluitende programmabegroting op te stellen.

Inmiddels is het punt bereikt dat we een reële begroting opstellen op basis van het huidige takenpakket en voorzieningenniveau, inclusief de noodzakelijke investeringen om deze voorzieningen in stand te houden, en een tekort presenteren. Uit dit financieel perspectief blijkt dat we voor 2024 en 2025 nog een positief resultaat verwachten, maar voor 2026 en 2027 een tekort van ca € 0,5 miljoen.

In de ledenvergadering van de VNG op 14 juni jl. is ook in een resolutie een oproep aan de gemeenten gedaan om het bestuur te steunen voor de inzet die nodig is richting het kabinet om taken en middelen weer in balans te krijgen. Anders gezegd: een rechtvaardig, duurzaam en solide meerjarig financieel perspectief voor gemeenten.

Het is overigens niet reëel om te veronderstellen dat het rijk het financiële gat voor gemeenten van € 3 miljard, en voor Veere € 1,7 miljoen, structureel gaat compenseren. Dit betekent dat we in dit financieel perspectief ook richting 2026 en 2027 stappen willen zetten om het tekort in ieder geval te reduceren.

Leeswijzer

In het eerste deel van dit financieel perspectief ligt de nadruk op de inhoud. In eerste instantie een toelichting op de speerpunten van ons programma en aansluitend per (begrotings)programma's de belangrijkste ontwikkelingen en plannen.

In het tweede deel ligt de focus op de financiële positie van de gemeente. Wat is er nodig aan budgetruimte? Wat vragen de speerpunten en programma's? Wat betekent het voor de woonlasten van de burger?

Domburg, juni 2023.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Veere.

2

SPEERPUNTEN

1. VERBETEREN DIENSTVERLENING

De ingezette verbetering van de dienstverlening zetten we in 2024 voort. De verbetering wordt meer zichtbaar en merkbaar.

Zo werken we aan de resultaten van het in 2022 uitgevoerde onderzoek Burger- en ondernemerspeiling. Dit doen we aan de hand van het vastgestelde projectplan dienstverlening en participatie. Met de visie op Dienstverlening en het meerjaren-beleidsplan Informatievoorziening die we in 2023 vaststelden hebben we een duidelijke koers en richting.

Specifiek zetten we de ingezette verbetering op het gebied van Ruimtelijke Ontwikkeling en Dienstverlening voort. Met nieuwe werkwijzen, samenwerking en eigenaarschap bereiden we ons, naast het afhandelen van de reguliere aanvragen en plannen, voor op de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking treed.

Voor de hele organisatie zetten we in 2024 in op extra sturing en coaching op bijvoorbeeld de onderdelen ontvangstbevestiging, regelmatige tusseninformatie geven over afdoening, afdoening volgens planning, nazorg, telefonische bereikbaarheid, terugbeldiscipline en klare taal. De in 2023 nadrukkelijk ingezette lijn op het terugdringen en sneller afhandelen van terugbelverzoeken houden we vast en geven we ook in 2024 in vervolg.

Verder intensiveren we de aandacht voor dienstverleningscompetenties en het dienstverleningsgedrag in brede zin (rond o.a. aspecten als eigenaarschap, inlevingsvermogen en oplossingsgerichtheid) waarbij niet alleen het management, maar ook de in 2023 gestarte coach een belangrijke rol speelt.

Ook het data gedreven werken en de hiervoor aangestelde functionaris krijgt in 2024 meer vorm en inhoud.

2. VERSTERKEN AMBTELIJKE ORGANISATIE

We voeren de laatste aanbeveling van het eerdere organisatieonderzoek Twijnstra en Gudde uit. Die betreft het verminderen van de span of control van afdelingshoofden door het invoeren van een tussenlaag van een beperkt aantal teamleiders. De hiervoor noodzakelijke financiële middelen zijn in dit financieel perspectief verwerkt.

Hiermee zijn alle aanbevelingen van het genoemde organisatieonderzoek uitgevoerd. Vanzelfsprekend houden we aandacht voor de verdere ontwikkeling van de organisatie en zeker ook voor die van de organisatiecultuur en uitvoering van de in 2023 vastgestelde nieuwe organisatievisie (LEV). Dit maakt onderdeel uit van de opdracht aan het management en het structurele BAS-overleg (bestuurlijk ambtelijk samenspel) tussen college en mt. Verder voeren we een goed personeels- en arbeidsmarktbeleid en zorgen we dat ons arbeidsvoorwaardenbeleid minimaal gelijkwaardig is aan dat van andere gemeenten in de regio.

3. GEDRAGEN PARKEERBELEID

Voor 2024 en verder wil het college geen grote wijzigingen in het parkeerbeleid doorvoeren. In 2023 hebben we het parkeerbeleid aangepast en waar mogelijk de scherpe kanten eraf gehaald. We blijven de effecten van het beleid monitoren en evalueren met de stakeholders de resultaten. Dit doen we ook in de kustkernen waar betaald parkeren niet is ingevoerd. In 2024 verwachten we hooguit wat kleine aanpassingen om het ingezette beleid verder te optimaliseren.

4. URGENTIE VOOR WONEN

Woningen voor alle doelgroepen

Eind november 2022 heeft de raad het Programma Wonen aangenomen. We hebben de ambitie om de komende jaren tot en met 2030 zo'n 852 nieuwe woningen te bouwen. Bij het Programma Wonen hoort ook een nieuwbouwprogrammering die het college maximaal tweemaal per jaar evalueert. Hiermee is de ambitie helder: het bouwen van 852 woningen tot 2030 zoals ook vastgelegd is in de begin dit jaar ondertekende woondeal.

Naast het toevoegen van betaalbare koopwoningen zal Veere samen met partners werken aan het toevoegen van flex-huurwoningen en permanente sociale huur-woningen. Deze woningen bieden onderdak aan de doelgroepen waar wij een zorgplicht voor hebben, maar ook aan instromers die een economische binding met Veere hebben. Deze nieuwe Veerse inwoners zijn als werknemers hard nodig in de zorg en horeca, maar dragen ook bij aan het draagvlak voor de voorzieningen in de Veerse kernen.

Taskforce versnelling woningbouw

Willen we nieuwbouw in de gemeente versnellen dan zullen we meer (tijdelijke) ambtelijke capaciteit nodig hebben. Daarvoor is een taskforce Woningbouw opgericht. De taskforce zoekt naar creatieve oplossingen voor de korte termijn.

Instrumenten onderzoeken

De bestaande huisvestingsverordening moet worden geëvalueerd en vernieuwd. De uitbreidingsmogelijkheden van deze verordening en de effecten op beleid en financiën daarvan worden bekeken. De lang verwachte invoer van de Omgevingswet en de daarbij horende publiek rechtelijke mogelijkheden ten behoeve van het woonbeleid worden ook onderzocht. De gemeente Veere overweegt daarnaast op termijn om grond in erfpacht uit te geven voor de bouw van koopwoningen. Een onderzoek moet uitwijzen of een erfpachtconstructie substantieel bijdraagt aan het behalen van de beleidsdoelen en wat de organisatorische en financiële gevolgen voor de gemeente zijn. Voor de onderzoeken naar voorrang voor eigen inwoners bij nieuwbouw en het invoeren van een zelfbewoningsplicht ramen we in 2023 en 2024 per jaar een budget van € 25.000.

5. DUURZAAMHEID

We moedigen het verduurzamen van woningen aan. Dit doen we door leningen te verstrekken via onze duurzaamheidslening Duurzaam en Langer Thuis.

Om het klimaatakkoord en het klimaat- en energiebeleid uit het regeerakkoord uit te voeren, ontvangen provincies en gemeenten geld van de overheid. De bedragen die wij ontvangen, gebruiken we volledig voor dit doel. We blijven samenwerken met Duurzaam Bouwloket en intensiveren deze samenwerking. We verbeteren ook de website en de communicatie naar burgers en bedrijven.

Met de uitbreiding van ons team Duurzaamheid kunnen we doorgaan met de uitvoering van het Programma (zelfde vraag, moeten we dit nog verduidelijken?) en concrete projecten oppakken. Enkele voorbeelden hiervan zijn het Nationaal Isolatieprogramma, het aanpakken van energiearmoede en het verduurzamen van Maatschappelijk Vastgoed.

6. GEZOND FINANCIËEL BELEID

Indicatoren

We hechten grote waarde aan een gezond financieel beleid. Dit is nodig voor de gemeenten om in de toekomst voldoende middelen te hebben om alle taken uit te voeren en risico's af te dekken. De belangrijkste indicatoren hiervoor zijn:

- een reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting;
- financiële kengetallen (o.a. schuldquote en solvabiliteit) met signaalwaarden niet hoger dan behorend bij een gemiddeld risico;
- een weerstandsvermogen dat ruim voldoende is (ratio tussen 1,4 en 2,0).

Een reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting blijft uiteraard het streven. We maken daar nu een kanttekening bij. In dit financieel perspectief is financiële onzekerheid geschetst, met name door de sterk teruglopende inkomsten (gemeentefonds). De middelen en taken zijn niet in balans, dit blijkt uit de ravijnjaren 2026 en 2027.

Gemeentelijke lasten

Met betrekking tot 2024 was een extra verhoging van de onroerende zaakbelastingen voorzien van 5%. Dit is een verhoging die al eerder gepland was in de meerjarenramingen. Deze voeren we nu in twee stappen in van 2,5% (in 2024 en 2025) in. De overige heffingen verhogen we met het inflatiepercentage van 4,2%.

Voor 2024 stellen we voor om de tarieven voor onroerende zaakbelastingen voor niet-woningen voor eigenaren en gebruikers extra te verhogen met respectievelijk 16% en 11%. In de berekening van de algemene uitkering is de onroerende zaakbelastingen een inkomstenmaatstaf. De capaciteit van deze belasting geldt als een korting in de algemene uitkering (woz-waarde x gemiddeld tarief in Nederland). We hebben geconstateerd dat deze korting in de algemene uitkering 40% hoger is dan de feitelijke opbrengst. De negatieve effect willen we de komende 4 jaar stapsgewijs ombuigen.

PROGRAMMA'S

1. PROGRAMMA BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Betrouwbaar en benaderbaar bestuur

We staan voor een betrouwbaar en benaderbaar bestuur dat in goed contact staat met haar inwoners en ondernemers. Alleen in samenspraak met hen kunnen we tot goede resultaten komen in de uitdagingen die er zijn. De manier waarop we communiceren en uitvoering geven aan participatie is daarbij van groot belang. Dit vraagt wat van bestuur en ambtelijke organisatie. We houden dan ook extra aandacht voor de uitvoering van de eind 2022 vastgestelde participatienota en zetten daarbij ook in 2024 nog de participatiecoach in. Verder geven we verder vorm aan het in 2023 geïmplementeerde digitale participatieplatform. Vanzelfsprekend zetten we ook onze aandacht voor bestuurlijke en ambtelijke integratie onverminderd voort.

We conformeren onze informatieverstrekking verder aan de Woo: Wet open overheid, als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Een belangrijk verschil met de Wob is dat de Woo naast informatieverstrekking op verzoek (passief) overheidsorganisaties ook verplicht zelf informatie gefaseerd openbaar te maken (actief). Mede hierdoor is de Woo een belangrijke stap naar een open overheid. Uitgangspunt hierbij is dat iedereen recht heeft op toegang tot publieke informatie en dat alle overheidsinformatie in beginsel openbaar is. Alleen in uitzonderingsgevallen wordt hiervan afgeweken.

Kinderburgemeester

Er is onlangs een motie aangenomen voor het aanstellen van een Kinderburgemeester per 1 januari 2024. Hij/zij vergezelt de burgemeester bij officiële openingen en bij evenementen en kan als aanspreekpunt dienen voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Zo betrekken we kinderen al op jonge leeftijd bij de lokale politiek en democratie. Voor het aanstellen van een Kinderburgemeester maken we budget beschikbaar voor de begeleiding, maar ook voor een bestedingsbudget dat de Kinderburgemeester aan een zelfgekozen doel kan spenderen. Jaarlijks wordt een nieuwe Kinderburgemeester verkozen.

2. PROGRAMMA VEILIGHEID

Veiligheidsregio Zeeland

De Veiligheidsregio Zeeland vraagt voor de begroting 2024 een extra bijdrage van afgerond € 326.000, oplopend tot € 465.000 in 2027. Dit heeft te maken met de programma's 'Toekomstbestendige brandweezorg' en 'voorbereide crisisorganisatie'. En door loon- en prijsstijgingen, loonontwikkelingen en extra repressieve opleidingen (o.a. versterken operationele leiding).

Verduurzamen brandweerkazernes

Het duurzaamheidsbeleid van Gemeente Veere is om 49% CO2 reductie in 2030 en 95% CO2 reductie in 2050 te realiseren ten opzichte van 1990 en uiteindelijk een aardgasloze gemeente Veere te worden. Dit geldt ook voor de brandweerkazernes die in gebruik zijn door de VRZ. Jaarlijks pakken we hiervoor een aantal gebouwen aan. Het betreft hoofdzakelijk gevel- en dakisolatie, c.v.-installaties en zonnepanelen. In 2024 zijn de kazernes in Oostkapelle en Domburg aan de beurt en in 2025 de kazernes van Serooskerke en Westkapelle. De overige drie kazernes volgen later. De bijdrage in de kosten door VRZ, vanuit de besparing op de energierekening, moeten we nog uitwerken.

Handhaving

In het Integraal Handhaving en Uitvoerings Programma (IHUP) leggen we vast welke prioriteiten en activiteiten we doen op het gebied van handhaving. Naast het IHUP voeren we het plan van aanpak tweede woningen uit en de daarin vastgestelde processtappen.

In vervolg op de uitgevoerde inventarisatie kamerverhuur in 2023 starten we met handhaving van kamerverhuur die niet voldoet aan de beleidsregels. Ook starten we een vergelijkbare inventarisatie voor zomerwoningen. Voor de uitvoer van deze projecten zetten we incidentele eenmalige middelen in.

3. PROGRAMMA VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Continueren bestaand beleid

We zetten in op het continueren van eerder vastgesteld beleid. Op basis van Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) zijn de beheerplannen voor de kapitaalgoederen als wegen, kunstwerken en openbare verlichting geactualiseerd. Deze plannen leggen we tegelijk met het financieel perspectief voor besluitvorming aan u voor. Het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP) is halverwege haar looptijd en actualiseren we in de tweede helft van 2023 tussentijds. Het GVVP vormt samen met de eind 2022 vastgestelde Regionale Mobiliteitsstrategie de basis voor het mobiliteitsbeleid van de gemeente.

Onderhoud wegen en infrastructuur/beheerplan

Recent zijn de beheerplannen voor wegen en kunstwerken geactualiseerd. We constateren dat door de inflatie en de groei van het areaal wegen en parkeerterreinen de kwaliteit van de wegen op termijn onder druk komt te staan. Het college hecht grote waarde voor de leefbaarheid van inwoners en de belevingswaarde voor bezoekers aan goed onderhouden wegen. Verder vindt het college het op orde houden van de kapitaalgoederen belangrijk om ook op langere termijn financieel gezond te blijven. We trekken dan ook extra structureel budget uit voor het onderhoud van wegen.

Bevorderen fietsmobiliteit

Het college gaat verdere stappen ondernemen om het gebruik van de fiets door inwoners en bezoekers te stimuleren. Dit is ook de wens van uit het Rijk en de Provincie. Alles Zeeuwse overheden, waaronder Veere, hebben daarom in 2023 de intentie-verklaring Fietz ondertekent. Het doel is om het aandeel van fietskilometers in alle reiskilometers te vergroten. In 2023 levert het college de nota fietsmobiliteit op. In 2024 wil het college starten met de uitvoering van concrete acties; zoals het verbeteren van fietsroutes en fietsparkeerplaatsen. Hiervoor wil het college extra budget uittrekken. Ook de te realiseren mobiliteitshubs moeten hier een bijdrage aan gaan leveren. Het doel is de automobilist te verleiden vanaf de hub een andere vervoersmiddel (waaronder de fiets) te nemen.

Verbeteren verkeersstromen

Eind 2023 hebben we meer inzicht in hoe we de verkeersstromen door onze gemeente het beste kunnen laten verlopen om de verkeersdruk in de kernen af te laten nemen. We hebben dan inzicht in de voorkeursvarianten. In 2024 en verder gaan we deze voorkeursvarianten uitwerken tot meer concrete oplossingsrichtingen. In Domburg gaan we in 2024 al starten met het autovrij maken van het centrum. Hiervoor is € 120.000 geraamd. Ook gaat het college aan de slag om samen met de andere wegbeheerders te kijken hoe we de maatregelen kunnen financieren.

Gedragen parkeerbeleid / oplossen knelpunten

Voor 2024 en verder wil het college geen grote wijzigingen in het parkeerbeleid doorvoeren. In 2023 hebben we het parkeerbeleid aangepast en waar mogelijk de scherpe kanten eraf gehaald. We blijven de effecten van het beleid monitoren en evalueren met de stakeholders de resultaten. Dit doen we ook in de kustkernen waar betaald parkeren niet is ingevoerd. We verwachten niet dat uit de monitoring en evaluatie de noodzaak komt het parkeerbeleid ingrijpend te wijzigen. We trekken extra middelen uit om de parkeerdruk goed te blijven monitoren.

Verbeteren toeristische kwaliteit van parkeerterreinen

We vinden een gastvriendelijke ontvangst van inwoners en toeristen belangrijk. Recreanten moeten al bij aankomst op een parkeerterrein aan de kust het gevoel krijgen in een hoogwaardig recreatiegebied te zijn beland. Daar horen een goede terreininrichting en goede voorzieningen en faciliteiten bij. Deze aanbevelingen komen voort uit het project 'De Kust is breder dan het Strand'. Om hier invulling aan te geven nemen we investeringen op (totaal afgerond € 1,8 miljoen) voor de herinrichting van de parkeerterreinen Vier Hoogten Oostkapelle, Trommelweg Domburg en Valkenisseweg Biggekerke.

Verkeersveiligheid

In 2023 zijn er extra middelen beschikbaar gekomen om de verkeersveiligheid te verbeteren. In 2024 gaat het college verder op de ingeslagen weg. Zo blijven we inzetten op het verlagen van de verkeerssnelheid op doorgaande wegen door kernen. Ook blijven we samen met bewoners aan de slag om knelpunten op het gebied van verkeersveiligheid in woonwijken aan te pakken.

4. PROGRAMMA ECONOMIE

Toerisme & recreatie

Vanuit het programma toerisme 2021-2026 zetten we in op het bewaken van de balans tussen levendigheid en leefbaarheid, tussen gasten en inwoners en tussen economie en landschap. We zijn daarom aan de slag gegaan met het ontwikkelkader verblijfsrecreatie fase 2, badstatus Domburg, een visie op de tuin van Zeeland, en een omgevings-programma strand. We zijn daarover in gesprek met ondernemers en inwoners.

Toeristische informatiepunten

We bieden professionele gastvrijheid aan onze gasten en investeren in toeristische informatiepunten. In Domburg, Veere en Oostkapelle is het toeristisch gastheerschap inmiddels belegd. Ook gaan we aan de slag met een Veerse opvolger van de vroegere VVV.

In 2022 is het besluit genomen om vier toeristische informatiepunten te openen in de gemeente Veere (Domburg, Veere, Oostkapelle en Zoutelande). De toeristische informatiepunten in Domburg en Veere zijn gecombineerd met het museum. Tot 2021 was er € 390.000 opgenomen als budget voor de VVV. Hiervan is structureel € 100.000 ingezet voor de inbestedingsopdracht SSV. Voor toeristisch gastheerschap is € 195.000 vrijgemaakt en voor regiomarketing € 95.000. Voor regiomarketing komt een separaat voorstel naar uw raad.

Vanuit de samenleving wordt er veel belang gehecht aan een toeristisch informatiepunt in Oostkapelle en Zoutelande. Het waren immers in de afgelopen jaren ook informatiepunten vanuit VVV Zeeland. Het waren seizoenskantoren met beperkte openingsuren. Om aan de wens voor het behoud van een informatiepunt in Oostkapelle en Zoutelande te voldoen is ingeschat dat € 21.500 voldoende moet zijn.

Voor de toeristische informatiepunten in Domburg en Veere is € 71.000 per locatie vrijgemaakt. Veere en Domburg hebben meer budget per locatie gekregen, omdat er een koppeling is gemaakt met bestaande musea en het aansluit bij zowel het programma toerisme 2021-2026 en de Veerse culturele visie.

Kijkend naar de ingediende begrotingen van zowel Oostkapelle als Zoutelande blijkt dat het budget niet toereikend is om twee toeristische informatiepunten open te houden. Dat heeft enerzijds met locatie huur te maken, anderzijds met vergoeding voor vrijwilligers(krapte op de vrijwilligersmarkt) en productontwikkeling. Oostkapelle komt € 13.500 tekort voor 2024 en € 14.400 voor 2025. Zoutelande komt in 2024 en 2025 per jaar € 21.725 tekort. Deze bedragen zijn opgenomen in dit financieel perspectief.

Er is afgesproken dat het toeristisch gastheerschap zoals deze in 2022 bedacht was, blijft bestaan tot en met 2025. Er vindt in 2025 vervolgens een evaluatie plaats. De evaluatie geeft duidelijkheid of er ook na 2025 vier informatiepunten in de gemeente Veere moeten blijven bestaan of dat toeristisch gastheerschap op een andere manier ingericht kan worden.

Bestemmingsmanagement – citymarketing organisatie Veere

In deze tijden van toeristische en economische groei gaan veel stemmen op om niet meer de massa centraal te stellen, maar in te zetten op het “echt” beleven van de Veerse bestemming, in balans met de leefomgeving. Na het wegvallen van de VVV is het op het gebied van bestemmingsmanagement te lang stil geweest in Veere. Gezien het enorme economische belang van toerisme voor Veere, maar ook de ervaren knelpunten als het gaat om draagvlak en draagkracht wil de gemeente zich ontwikkelen tot een bewuste bestemming waar gasten, arbeidskrachten en inwoners bewust voor kiezen. Voor de oprichting is in 2024 en 2025 € 210.000 per jaar extra nodig. Dit extra budget dekken we uit het resterende budget toeristisch impuls. Met het benodigde incidenteel budget hebben we, voor een periode van 2 jaar, € 300.000 per jaar te besteden aan de oprichting. Vanaf 2025 komen de budgetten van toeristisch gastheerschap vrij, waarmee de Veerse citymarketing organisatie na 2025 mogelijk gefinancierd kan worden. Met de € 300.000 per jaar hebben we de basis financiering te pakken voor deze organisatie. Uitvoerende projecten zullen deels via cofinanciering gerealiseerd worden vanuit budgetten van Toeristisch Impuls Veere en ondernemers.

Landbouw

In maart 2023 is de Landbouwnota vastgesteld met bijbehorend uitvoeringsprogramma. Kleine windturbines, mestopslag-mogelijkheden, oplossingen ten aanzien van zoet water beheer, mogelijkheden dierenwelzijn zijn een greep uit de projecten waar Veere mee aan de slag gaat. Naar verwachting wordt het onderwerp kleine windmolens in het najaar in een RIB besproken met de raad en zo mogelijk vóór 31 december 2023 met een concreet voorstel ter besluitvorming voorgelegd. De gemeente Veere faciliteert daarnaast actief het aanleveren van input voor het gebiedsgerichte programma versie 1.0 van de Provincie. De gemeente faciliteert een pilot ‘Manteling Oostkapelle’ (stikstof, natuur inclusieve landbouw), en jaagt een tweede pilot aan in het agrarisch middengebied met een aantal jonge agrarische ondernemers.

Economie

Op dit moment werken we aan de economische koers voor de gemeente Veere. In het programma Economie 2024-2027, met bijbehorend uitvoeringsprogramma, staat toekomstbestendig ondernemerschap en het verbreden van de Veerse economie. Daarbij kijken we integraal naar kansen en mogelijkheden om de verbreding van onze economie te stimuleren. Specifieke aandacht gaat uit naar het optimaliseren van het vestigingsklimaat voor ondernemers, bedrijventerreinprogramma (verplaatsing bedrijven uit de kern, inventariseren behoefte uitbreiding, kansen benutten voor verduurzamen/klimaatadaptie en het verhogen van de organisatiegraad op de terreinen), huisvesting arbeidskrachten, bereiken van een voorzieningenniveau in de kernen dat aansluit bij maatschappelijke behoeften, en aandacht voor groeisectoren (zoals zorg en de creatieve sector).

Dividend ZEH/PZEM

Afhankelijk van de financiële resultaten in de komende jaren keert PZEM vanaf 2022 over een periode van 10 jaar een groot deel van het aanwezige eigen vermogen/ liquiditeit uit aan de aandeelhouders. Dit is gerealiseerd vanuit de verkoop van bedrijfsonderdelen in de afgelopen jaren.

De eerste jaren is het PZEM-dividend echter niet vrij inzetbaar voor de gemeente. Bij de oprichting van GBE-Aqua, de entiteit die is opgericht voor het onderbrengen van het door gemeenten en Provincie Zeeland aangekochte aandelenpakket Evides, is afgesproken dat toekomstige dividenduitkeringen vanuit PZEM direct worden doorgestort naar GBE-Aqua. Dit met als doel de lening van ca. € 370 miljoen, die is aangetrokken voor de aankoop van het Evides-aandelenpakket, versneld af te kunnen lossen.

Rekening houdend met de huidige prognoses is de verwachting dat de lening in de loop van 2024 volledig is afgelost. Het dividend vanuit PZEM is dan, naast het te ontvangen dividend vanuit GBE-Aqua, weer vrij beschikbaar voor de gemeente. Voor Veere is de prognose van dit vrij beschikbare deel € 18 miljoen. We willen dit bedrag inzetten voor de opgaven in mobiliteit en herinvesteren om structurele baten te realiseren.

5. PROGRAMMA ONDERWIJS

Onderwijshuisvesting

Volgens het huidige Integraal Huisvestingsplan staat de nieuwbouw van de Versluijsschool gepland in 2026. Voor de sloop en tijdelijke huisvesting willen we eenmalig budget vrijmaken. De hoogte hiervan is nog niet bekend, maar dekking zal plaatsvinden vanuit de reserve lokaal onderwijsbeleid.

Verder verhogen we de investering in de nieuwbouw van de Versluijsschool. Enerzijds vanwege een hogere indexatie. Anderzijds door een toename van het aantal leerlingen in de leerlingenprognose (van 164 naar 200).

Onderwijshuisvesting vraagt meer capaciteit van de gemeente dan tot nu toe was ingeschat. We breiden de capaciteit uit met 0,3 fte om onze taak goed uit te kunnen voeren.

Indexeren investeringen

We indexeren de nieuwe/voorgenomen investeringen in maatschappelijke voorzieningen en onderwijshuisvesting op de gebruikelijke wijze aan de hand van de door de VNG gepubliceerde index voor bouwkosten onderwijshuisvesting. Met ingang van 2024 starten we met een indexering van de afschrijving van bestaande onderwijshuisvesting. Op deze wijze maken we de vervanging van bestaande scholen op termijn mogelijk.

Budget schoolbegeleiding

De schoolbegeleiding en het daarbij behorende budget bouwen we af. De komende tijd werken we een afbouwregeling uit. In 2024 zetten we nog € 75.000 hiervoor in. Scholen moeten vanaf 2025 hiervoor dan hun eigen middelen aanwenden.

6. PROGRAMMA SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Kunstgrasveld VV Serooskerke

We investeren in een nieuw kunstgrasveld in Serooskerke. Eén van de huidige velden moet verdwijnen als gevolg van woningbouw. Door één van de andere bestaande velden te vervangen door een kunstgrasveld te maken, is dit zowel voor trainingen als wedstrijden beschikbaar. Dit doet recht aan het aantal leden dat VV Serooskerke telt. De aanleg wordt gecombineerd met de aanleg van een ondergronds waterbassin. De totale investering bedraagt € 850.000.

Subsidieapplicatie

Momenteel is de afhandeling van het gehele subsidieproces zeer kwetsbaar. Zeker op het moment dat zich personeelwisselingen voordoen. Dit vraagt om een stabielere basis. Mede daarom reserveren we geld voor de aanschaf en beheer van de subsidieapplicatie. We verwachten tevens dat een subsidieapplicatie voor een efficiënter proces zal zorgen.

Cofinanciering bibliotheek

Om aanspraak te maken op een grote specifieke uitkering van de rijksoverheid (€ 220.000), is voor 20% (€ 55.000) cofinanciering nodig vanuit het gemeentefonds. Met een totaalbedrag van € 275.000 kan een forse investering worden gedaan in onze bibliotheekvoorzieningen. Dit heeft een groot, direct effect op alle inwoners in de gemeente Veere. Naast de bestaande bibliobussen integreren we voorzieningen (servicepunten, cursuslocaties, culturele en educatieve ontmoetingen) in de (nieuwe) MFA's en dorps huizen. Dit versterkt de leefbaarheid in de kernen en de bloei van de MFA's en dorps huizen.

Kwaliteit stranden

Samen met de SSV en de ondernemers gaat het college aan de slag de kwaliteit van het strandproduct verder te vergroten. Speerpunten voor het college zijn daarbij de kwaliteit en de openingstijden van de toiletvoorzieningen en het afvalvrijhouden van het strand. We zien kansen door het bieden van ontwikkelmogelijkheden voor strandpaviljoens maar wel met oog voor de Veerse schaal.

Onderhoud groen /beheerplan

Recent is het beheerplan groen geactualiseerd. De afgelopen jaren is de kwaliteit van het onderhoud door diverse oorzaken sluipenderwijs teruggezaakt. Dit komt onder meer door areaalgroei, inflatie, wijzigingen in wetgeving (zo is onder andere de chemische bestrijding van onkruid is verboden) en hogere gebruiksintensiteit. Het college wil de kwaliteit van het openbaar groen structureel verbeteren en weer op het afgesproken niveau brengen. Zodat het groen aantrekkelijk blijft voor inwoners en bezoekers. Ook wil het college meer ruimte voor biodiversiteit in het openbaar groen onder andere door een ander maaibeheer waardoor bloeiende planten meer kansen krijgen. Het college gaat daarom extra budget vrij maken voor het weer op niveau krijgen van het onderhoud en het anders uitvoeren van werkzaamheden.

Cultuurbeleid

In het 4e kwartaal van 2023 leggen we een nieuw cultuurbeleid voor aan de gemeenteraad. Vooruitlopend hierop reserveren we in het financieel perspectief structureel budget om vanaf 2024 het nieuwe beleid uit te kunnen voeren. Dit nieuwe cultuurbeleid is de opvolger van de huidige Culturele Agenda. Verder vraagt een aantal specifieke activiteiten in dit kader ook subsidie. Onderdeel hiervan is o.a. € 25.000 voor Popmonument. De totale kosten ramen we op jaarlijks € 75.000.

De collectiemedewerker van het Museum Veere beheert een groot deel van de Veerse kunstcollectie die tentoon gesteld wordt in Museum Veere. Deze medewerker wordt vergoed uit subsidie van het Mondriaan Fonds. Omdat deze subsidiestroom ophoudt, willen we deze overnemen. Wanneer deze collectiemedewerker niet meer aanwezig is bij Museum Veere wordt de collectie van Veere niet goed beheerd. Dit kan er toe leiden dat de staat van onderhoud van onze collectie niet voldoende bewaakt wordt en de Veerse collectie niet meer tentoongesteld mag/kan worden. De kosten bedragen structureel € 22.000.

Verduurzaming Stadhuis Veere

Het duurzaamheidsbeleid van Veere is om 49% CO2 reductie in 2030 en 95% CO2 reductie in 2050 te realiseren ten opzichte van 1990 en uiteindelijk een aardgasloze gemeente Veere te worden. Dit streven geldt ook voor het monumentale gebouw stadhuis Veere. Een monument is complex en kostbaar om te verduurzamen, vandaar dat we dit in enkele fases aanpakken. Voor fase 2 (2024 – 2026) is een budget nodig van € 125.500.

7. PROGRAMMA SOCIAAL DOMEIN

Opvang vreemdelingen

In de afgelopen jaren is gebleken dat de opvang van statushouders, asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen een steeds groter vraagstuk is geworden. We verwachten dat dit vraagstuk structureel meer in zet van de gemeente zal vragen. Om deze reden breiden we onze gemeentelijke capaciteit tijdelijk uit met 0,67 fte om uitvoering te geven aan deze opgaven. Dit wordt voor zo lang dat mogelijk is gedekt uit het budget vanuit de landelijke Regeling opvang Ontheemden Oekraïne.

Jeugd

In 2023 moet de nieuwe Zeeuwse Regiovisie Jeugdhulp worden vastgesteld. Deze heeft echter raakvlakken met de landelijke Hervormingsagenda Jeugd, die nog niet is vastgesteld. De precieze financiële consequenties die daaruit voortkomen zijn nog niet geheel duidelijk. De transformatie van de Jeugdzorg zal in de komende jaren naar verwachting forse investeringen vragen, ook van gemeenten.

Beschermd wonen

De verdere (financiële) decentralisatie beschermd wonen is wederom uitgesteld. Het is nog niet duidelijk welke financiële consequenties dit gaat hebben.

Weer thuis

Weer Thuis is een landelijk actieprogramma waarbij een impuls wordt gegeven aan zelfstandig wonen voor doelgroepen die momenteel nog niet zelfstandig wonen. Naar verwachting sluiten we in 2023 met de Walcherse gemeenten, zorgaanbieders en woningbouwcorporaties. Met dit convenant willen we kwetsbare mensen die wonen in een beschermde woonomgeving of de opvang, helpen uitstromen naar regulier wonen. Dit zal vanaf 2024 meer inzet vragen van onder andere de toegang voor Wmo en Jeugdhulp.

Abonnementstarief

Landelijk is besloten om het abonnementstarief in de Wmo af te schaffen. Dat betekent dat vanaf 2025 de eigen bijdrage in de Wmo weer inkomensafhankelijk wordt. Wat de gevolgen voor de begroting zijn is nog niet duidelijk.

Bestaanszekerheid

We zien een algemene landelijke trend - en dus ook in Veere – waarin de bestaans-zekerheid van mensen onder druk staat. Het risico op armoede en schuldenproblematiek stijgt door verschillende factoren, zoals hogere woonlasten en duurdere boodschappen. Dit vraagt blijvende aandacht van de gemeente, Orionis en andere maatschappelijke partners.

Regionale samenwerking

Op het gebied van regionale samenwerking in het sociaal domein blijven veranderingen zichtbaar. Dit zien we momenteel bijvoorbeeld in het maatschappelijke werk, manteling en 1nul1 preventie. Er doen zich veranderingen voor in de samenwerking tussen de Walcherse gemeenten, waardoor we als gemeente Veere ons beleid en uitvoering moeten heroverwegen. We houden er rekening mee dat dit soort wijzigingen in de samenwerking zich in de toekomst blijven voordoen. Dit vraagt capaciteit en mogelijk ook geld om ons hierop aan te passen.

8. PROGRAMMA VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Gezondheid

We ontwikkelen een Plan van Aanpak om op gemeentelijk niveau uitvoering te geven aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Op Zeeuws niveau werken we aan een Regioplan om de opdrachten uit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) verder uit te werken en te implementeren. Zowel vanuit het GALA als vanuit het IZA ontvangen we als gemeente extra financiële middelen hiervoor.

Openbare ruimte

Op het gebied van klimaat, luchtkwaliteit en bodembeheer liggen grote uitdagingen. Bij het maken van beleid, ontwikkeling van gebieden en het inrichten van de openbare ruimte anticiperen we hierop. Dat betekent dat we soms andere keuzes moeten maken en slimme oplossingen moeten bedenken.

Klimaatverandering

Bij de inrichting van nieuwe en bestaande woonwijken en bedrijventerreinen hebben we ook voor klimaatverandering. Meer ruimte voor water en groen. Het college bespreekt met stakeholder en het waterschap hoe we zoet water kunnen opslaan voor drogere periodes.

Afvalinzameling/-scheiden

Het college is blij met succesvolle invoering van diftar (gedifferentieerd tarief) en de behaalde resultaten. Maar ze maakt zich zorgen over de kwaliteit van het PMD-afval. In 2024 gaan we diftar een verder vervolg geven door ook bij hoogbouw en in de zomerparkerreinen diftar in te voeren. Daarnaast wil het college de controle op de inzameling van het afval uitbreiden. Naast voorlichting is ook controle nodig om de kwaliteit van de inzameling en het scheidingsgedrag te verbeteren. In 2024 hoopt het college ook de stroom opnieuw te gebruiken grondstoffen uit afval te vergroten door verbeteringen op de milieustraat en samenwerking met kringloop-winkels.

Riolering

Het college houdt de riolering op orde en probeert daarbij de kosten in de hand te houden. We proberen overlast door regenwater zoveel mogelijk te voorkomen. Maar enige overlast bij extreme hoosbuien moeten we accepteren. In 2024 wil het college een nieuw water- en rioleringsplan gebaseerd op de omgevingsvisie aan de raad voorleggen.

9. PROGAMMA FYSIEKE LEEFOMGEVING

Duurzaamheid

We hebben een plan genaamd "Omgevingsprogramma Duurzaam Veere 2022-2025" waarin al onze duurzaamheidsdoelen zijn opgenomen. We willen de kwaliteit van onze leefomgeving in de gemeente Veere behouden en verbeteren. We streven naar het verminderen van CO₂-uitstoot en willen een circulaire economie creëren.

In de komende jaren zullen we hard werken om onze eigen impact op het milieu te verminderen. We doen dit doormiddel van duurzaam opdracht geven en inkopen. Hiermee willen we ook inwoners en ondernemers aanmoedigen om duurzaam te handelen. Samen met andere gemeenten in Zeeland werken we aan circulair beleid op thema's zoals bouw, afval, openbare ruimte en consumptie.

De gemeente heeft een plan genaamd "Transitievisie Warmte" opgesteld. Dit plan bevat concrete stappen om ervoor te zorgen dat woningen in 2050 geen aardgas meer gebruiken. Meer informatie hierover is te vinden op www.veere.nl/duurzaamheid. We communiceren actief met inwoners en stads- en dorpsraden over de mogelijkheden om te verduurzamen. We zoeken naar concrete projecten en plannen om op een pragmatische manier aan de slag te gaan met de warmtetransitie.

We stimuleren het verduurzamen van woningen, voornamelijk door isolatie en het overstappen op inductie koken. Inwoners kunnen advies krijgen bij het Duurzaam Bouwloket. We ondersteunen duurzame initiatieven van burgers en bedrijven waar mogelijk. Dit doen we bijvoorbeeld door het verstrekken van stimuleringsleningen voor duurzaamheid en het aanmoedigen van de installatie van zonnepanelen op daken.

Een uitdaging bij het uitvoeren van duurzaamheidsplannen in de energietransitie is het elektriciteitsnetwerk. Dit netwerk heeft invloed op de mogelijkheden om Veere te verduurzamen en heeft ook impact op nieuwe ontwikkelingen in de woningbouw. Een ander aandachtspunt in Veere is dat er veel koopwoningen zijn. Bij het verduurzamen van deze woningen zijn we afhankelijk van de bereidheid van individuele bewoners. Op dit moment hebben we geen instrumenten om inwoners te verplichten tot verduurzaming.

Wonen

Eind november 2022 heeft de raad het Programma Wonen aangenomen. We hebben de ambitie om de komende jaren tot en met 2030 zo'n 852 nieuwe woningen te bouwen. Bij het Programma Wonen hoort ook een nieuwbouwprogrammering (NBP) die het college maximaal tweemaal per jaar evalueert.

De NBP geeft focus en we kunnen de planning matchen met onze capaciteit of andersom. Daarnaast geeft een programmering duidelijkheid richting initiatiefnemers en burgers. Het Rijk en de provincie verwachten ook dat wij een actueel overzicht met onze plancapaciteit hebben. Dit overzicht is nodig voor het monitoren van de gemaakte afspraken in de Zeeuwse Woondeal. De NBP geeft sturing op de projecten die we nu oppakken en projecten die we later oppakken.

Omgevingswet

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2024 in werking. Deze wet helpt om een goede balans te krijgen tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Deze manier waarop we visies maken, vergunningen verlenen en onze digitale omgeving inrichten verandert hierdoor fors. We verbeteren de dienstverlening en we starten met het maken van een Veers Omgevingsplan.

Daarnaast werken we aan de aansluiting op het door het Rijk ontwikkelde digitale stelsel. Gemeenten moeten dit systeem voor een groot deel zelf gaan vullen met relevante informatie en up-to-date houden. Dit is een onmisbare schakel in onze digitale dienstverlening naar inwoners en bedrijven. In 2029 moet de hele transitie zijn afgerond.

Van Veere vraagt dit een enorme inspanning. Er moeten organisatorische veranderingen worden doorgevoerd op het gebied van beleid, taken, structuur, technologie, processen en mensen. Naast de inspanning vraagt het ook extra geld. Denk bijvoorbeeld aan de investering op het gebied van ICT en extra personeel in verband met de verbetering dienstverlening en het beheer van ICT-systemen.

Gevolgen voor de legesheffingen

De Omgevingswet heeft gevolgen op veel verschillende gebieden. Ook voor de legesheffing van de gemeente bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning. Die gevolgen gaan veel verder dan het aanbrengen van een paar tekstuele wijzigingen in de legesverordeningen. Het verwerken van de effecten van de Omgevingswet is onderdeel van voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. In de begroting brengen we zo goed mogelijk in beeld wat de gevolgen zijn voor de opbrengsten van leges (in aantallen en leges per vergunning).

10. OVERIGE ONDERWERPEN

Energiekosten (gebouwen en openbare verlichting)

De gemeente Veere koopt in VZG-verband haar energie in. Het huidige contract loopt af eind 2023. De inkooptarieven waren de afgelopen jaren erg gunstig. Door o.a. de oorlog in Oekraïne zijn de energieprijzen enorm onder druk komen te staan. De verwachting is dat de aanbesteding van inkoop gas en elektra door VZG de prijzen fors hoger zullen uitpakken dan de afgelopen jaren. In 2024 wordt gas-elektra in VZG-verband aanbesteed. De algemene tendens is dat kosten voor energie duurder worden en blijven.

Beveiliging digitale werkomgeving gemeenteraad

In dit financieel perspectief is structureel budget (€ 15.000) opgenomen om in een aantal stappen toe te werken naar een digitale werkomgeving voor de gemeenteraad. Dit gaat niet over het digitale platform waarmee we de raadsvergadering faciliteren. Het betreft hier het maken van werkafspraken over emailadressen, eenduidig (beveiligings) beheer inclusief back-up en documentenbeheer en -opslag.

FINANCIËN

1. GEMEENTEFONDS

Gemeenten ontvangen bijna de helft van hun inkomsten via het gemeentefonds. Voor de begroting van het komende jaar zijn ze verplicht om zich te baseren op de stand van de meicirculaire. Deze circulaire is 31 mei jl. verschenen. De basis voor deze circulaire is de Voorjaarsnota van het Rijk die begin mei verscheen. Deze nota gaf al een duidelijk beeld van wat gemeenten de komende jaren mogen verwachten. Het is duidelijk dat gemeenten niet kunnen rekenen op een verbetering van het perspectief in 2027.

Bij het aantreden van het kabinet kregen gemeenten extra middelen voor de periode tot en met 2025. In de laatste septembercirculaire stelde het Rijk voor 2026 incidenteel een bedrag van € 1 miljard beschikbaar. Sommige gemeente voorzagen vorig jaar al tekorten voor 2026 en vestigden hoop op betere berichten voor 2027. Het in 2026 incidenteel beschikbaar gestelde bedrag komt vanaf 2027 structureel beschikbaar. Dit niveau ligt nog ca. € 3 miljard onder het niveau van 2025.

Tot vorig jaar gold voor de groei van het gemeentefonds dat bij een stijging van de rijksuitgaven het gemeentefonds evenredig meegroeide. Bij een daling was dezelfde systematiek van kracht. Dit noemen we de trap-op-trap-af methode. Nadeel hiervan was dat het beeld van de rijksuitgaven tussen mei en september vaak fluctueerde en daarmee ook de uitkering uit het gemeentefonds. Vooruitlopend op een nieuwe systematiek is vorig jaar besloten om de jaarlijkse groei van het gemeentefonds te splitsen in een 'volumedeel' en een 'LPO-deel' (loon- en prijsontwikkelingen).

Het volumedeel staat voor de komende jaren vast. Het LPO-deel groei evenredig mee met de omvang van de inflatie. Dit betekent dat de groei van het gemeentefonds voor de jaren tot en met 2025 alleen nog wijzigt als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. Vanaf 2027 komt er een nieuwe financieringssysteem en wordt het gemeentefonds geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product.

Gemeenten en Rijk hebben een principeakkoord bereikt over het financiële kader voor de Hervormingsagenda Jeugd. Het kabinet verzacht het ingroeipad voor de besparingen en laat een extra besparing vallen. Hierdoor komt voor 2024 en 2025 extra geld beschikbaar voor de jeugdzorg.

Wel heeft het Rijk uitnamen gedaan voor investeringen en uitvoeringskosten aan de kant van het Rijk. Het kabinet heeft meer tijd nodig voor de invullingen en realisatie van de aanvullende besparingsopgave van € 500 miljoen vanaf 2025. Hiervoor wil het kabinet de uitwerking van de Hervormingsagenda afwachten. Het moet immers gaan om extra aanvullende maatregelen. Eerst moet er duidelijkheid zijn welke maatregelen onderdeel zijn van de hervormingsagenda jeugd. Daarna kan in kaart gebracht worden hoe de besparing kan worden gerealiseerd. Kortom, ook op dit onderdeel blijft het voorlopig onzeker.

2. FINANCIËLE POSITIE MEERJARENRAMINGEN

De financiële positie actualiseren we op basis van de uitgangspunten voor het opstellen van de meerjarenramingen 2024-2027, de autonome ontwikkelingen en de begrotings-wijzigingen die een structureel gevolg hebben voor 2024 en volgende jaren.

Meerjarenramingen	2024	2025	2026	2027
1. Saldo o.b.v. uitgangspunten	-296	773	-1.065	-1.131
2. Hogere uitkering gemeentefonds	2.499	2.544	2.235	1.603
3. Financiële ruimte	2.203	3.317	1.170	472

Tabel 1: Financiële ruimte x €1.000.

1. Voor het opstellen van de begroting en de meerjarenramingen stellen we algemene uitgangspunten op. Dit betreft onder meer: het inflatiepercentage voor lonen (4,7%) en prijzen (3,9%), de VZG-richtlijn voor begrotingen van gemeenschappelijke regelingen (3,4%), het percentage bij kapitaallasten voor nieuwe investeringen (3,5%), de algemene inflatiestijging voor tarieven (inkomsten) van 4,2% en de extra verhoging van de OZB (2,5% in 2024 en 2025). Verder is een structurele bezuiniging opgenomen oplopend tot een bedrag van € 329.000 in 2027.
2. Betreft een prognose van de hogere uitkering uit het gemeentefonds op basis van de informatie uit de Voorjaarsnota van het Rijk. Deze informatie is de basis voor de meicirculaire die recent is verschenen. Voor meer toelichting zie hiervoor onder paragraaf 1 Gemeentefonds.
3. De financiële ruimte voor 2024-2027 is de optelling van 1 en 2. Dit is nieuwe financiële ruimte ten opzichte van eerder vastgestelde meerjarenramingen.

De financiële gevolgen van de autonome ontwikkelingen op basis van bestaand beleid en het programma op Hoofdpijnen van de coalitie zijn geïnventariseerd. Hieronder is een overzicht opgenomen van de totale vraag in geld (structureel) per speerpunt en per programma in de begroting.

Meerjarenramingen	2024	2025	2026	2027
Speerpunten				
1.1 Verbeteren dienstverlening	220	220	220	30
1.2 Versterken ambtelijke organisatie	150	150	150	150
1.3 Een gedragen parkeerbeleid	-	-	-	-
1.4 Urgentie voor wonen	50	-	-	-
Programma's				
2.1 Bestuur en ondersteuning	89	20	20	20
2.2 Veiligheid	4	262	115	15
2.3 Verkeer, vervoer en waterstaat	611	560	622	380
2.4 Economie	91	91	55	-
2.5 Onderwijs	124	161	79	39
2.6 Sport, cultuur en recreatie	695	736	741	741
2.7 Sociaal Domein	-	-	-	-
2.8 Volksgezondheid en milieu	44	14	14	14
2.9 VHROSV	-	-	-	-
2.10 Materieel	241	750	754	761
Totaal	2.379	2.965	2.769	2.150

Tabel 2: Totale vraag x €1.000.

NB. Bij het parkeerbeleid en het programma volksgezondheid (afvalinzameling en riolering) zijn ook investeringen voorzien. Zie hiervoor de toelichting bij het betreffende speerpunt/programma. In de tabel hierboven zijn deze per saldo neutraal opgenomen omdat hiervoor dekking in de begroting aanwezig is.

Het resultaat van de financiële ruimte en de totale vraag ziet er als volgt uit:

Meerjarenramingen	2024	2025	2026	2027
Financiële ruimte (tabel 1)	2.203	3.317	1.170	472
Totale vraag (tabel 2)	-2.319	-2.965	-2.769	-2.150
Resultaat	-116	352	-1.599	-1.679

Tabel 3: Resultaat x €1.000.

We streven naar een sluitende begroting in ieder geval voor 2024. Tegen de achtergrond van de grote financiële onzekerheden zien we geen kans om meerjarenramingen te presenteren in dit financieel perspectief die structureel sluitend zijn. Zie hiervoor ook de beschouwing in de inleiding.

We stellen een reële begroting op die is gebaseerd op de bestaande taken, het bestaand beleid en inclusief de noodzakelijke investeringen om voorzieningen in stand te houden.

Aan de hand van het volgende dekkingsvoorstel willen we stappen zetten om tot een sluitende begroting in 2024 en 2025 en een reductie van de tekorten in 2026 en 2027:

- a. Een inflatieverhoging van de parkeertarieven in 2024. Deze verhoging is volgens het algemene uitgangspunt van inflatieverhoging voor tarieven en belastingen (4,2%); dit resulteert in een hogere opbrengst van structureel € 229.000.
- b. Extra verhoging van de OZB voor niet-woningen. We verhogen de komende 4 jaar peer jaar de tarieven OZB voor niet-woningen met 16% voor eigenaren en 11% voor gebruikers. De reden hiervoor is dat we hebben geconstateerd dat de opbrengst OZB voor niet-woningen ca. 40% lager is dan de inkomstenmaatstaf waarmee in de algemene uitkering wordt gerekend. Dit zorgt voor een negatief effect dat we willen ombuigen. Voor meer toelichting zie hierna bij onderdeel 4 gemeentelijke belastingen.

Het saldo na het dekkingsvoorstel is als volgt:

Meerjarenramingen	2024	2025	2026	2027
Resultaat (tabel 3)	-116	352	-1.599	-1.678
Hogere opbrengst parkeertarieven	229	229	229	229
Hogere opbrengst OZB (niet-woningen)	249	498	745	994
Saldo	362	1.079	-625	-455

Tabel 4: Totale vraag x €1.000.

3. FINANCIËEL GEZOND

We hechten grote waarde aan een gezond financieel beleid. Dit is nodig voor de gemeenten om in de toekomst voldoende middelen te hebben om alle taken uit te voeren en risico's af te dekken. De belangrijkste indicatoren voor dit beleid zijn als volgt.

1. Begroting reëel en structureel in evenwicht.

Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. De incidentele lasten mogen worden gedekt door structurele en door incidentele baten. De raad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is.

Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn. De gemeente moet zich rekenschap geven van daadwerkelijk te verwachten groei of afname van baten en lasten.

2. De financiële kengetallen hebben signaalwaarden die niet hoger zijn dan behorend bij een gemiddeld risico.

In de loop van de tijd hebben we in voorgaande P&C-documenten (begroting, kadernota e.d.) financiële kengetallen genoemd. Deze kengetallen zijn o.a. voor de provincie in het toezicht op gemeenten signaalwaarden. Als uitgangspunt voor een gezonde financiële positie hanteerden we tot nu toe: gemiddeld risicovol. Dit college wil dit uitgangspunt zo handhaven.

Dit betekent concreet het volgende:

- De schuldquote is maximaal 130% van het totale saldo van de baten van de begroting; dit geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
- De solvabiliteitsratio is minimaal 20%; dit geeft de mate aan waarin de gemeente aan haar verplichtingen kan voldoen.
- De grondexploitatie is maximaal 35%; dit percentage geeft aan de waarde van de grond in verhouding tot de totale baten.
- De structurele exploitatieruimte is 0% of hoger; dit geeft aan dat de begroting structureel in evenwicht is of structurele ruimte heeft.
- Belastingcapaciteit is maximaal 105% van het landelijk gemiddelde (woonlasten meerpersoonshuishouden).

	A. Minst risicovol	B. Gemiddeld risicovol	C. Meest risicovol
Netto-schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto-schuldquote gecorrigeerd	90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

3. Een weerstandsvermogen dat ruim voldoende is (ratio tussen 1,4 en 2,0).

In begrotingen en jaarrekeningen brengen we in de betreffende paragraaf de risico's in beeld en de benodigde weerstandscapaciteit (lees: algemene reserve). We streven naar een weerstandsratio dat ruim voldoende is (tussen 1,4 en 2,0). Concreet betekent dit, gelet op het huidige risicoprofiel, dat we streven naar een minimum niveau van de algemene reserve van ca. € 10 miljoen.

We actualiseren de nota reserves en voorzieningen 2020. De nieuwe nota bieden we gelijktijdig aan met de begroting 2024.

4. GEMEENTELIJKE BELASTINGEN

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

In 2022 en 2023 was er een extra verhoging van de onroerende zaakbelastingen voorzien van 5%. Deze extra verhoging is een jaar uitgesteld. Gelet op de algemene stijging van de woonlasten in 2024 als gevolg van inflatieverhoging (4,2%) willen wij net als vorig jaar de extra verhoging van de onroerende zaakbelastingen in twee stappen van 2,5% (in 2024 en 2025) invoeren.

Onroerende zaakbelastingen (OZB) niet-woningen

De OZB is in de berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds een zogenaamde inkomstenmaatstaf. Dit betekent dat de capaciteit van de OZB, uitgedrukt in de WOZ-waarde vermenigvuldigd met een gemiddeld tarief in Nederland, als korting geldt in de algemene uitkering. De korting voor de categorie woningen is 80%; de korting voor de categorie niet-woningen is 70%. We hebben geconstateerd dat de korting op de algemene uitkering hoger is dan de feitelijke opbrengst van de OZB. Met name bij de categorie niet-woningen is dit verschil ca. 40%.

Daarnaast hebben we geconstateerd dat in vergelijking met andere gemeenten de verhouding tussen de eigenarenheffing voor woningen en niet-woningen relatief laag is. Voor Veere bedraagt dit percentage 177%, landelijk is het gemiddelde 365%.

Het negatieve effect op de algemene uitkering vinden wij niet wenselijk en willen we ombuigen.

Daarnaast zien wij in vergelijkende informatie van andere gemeenten aanknopingspunten om het eigenarentarief extra te verhogen. In de begroting 2024 nemen we het plan op om de komende 4 jaar dit tarief in stappen van 10% extra te verhogen.

Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt voor deze heffing is 100% dekking van de kosten. De tarieven stijgen met het inflatiepercentage van 4,2%. In de uitwerking van de begroting 2024 beoordelen we of deze verhoging toereikend is volledige dekking van de kosten te realiseren. Daarbij betrekken we ook de betreffende (egalisatie) voorziening.

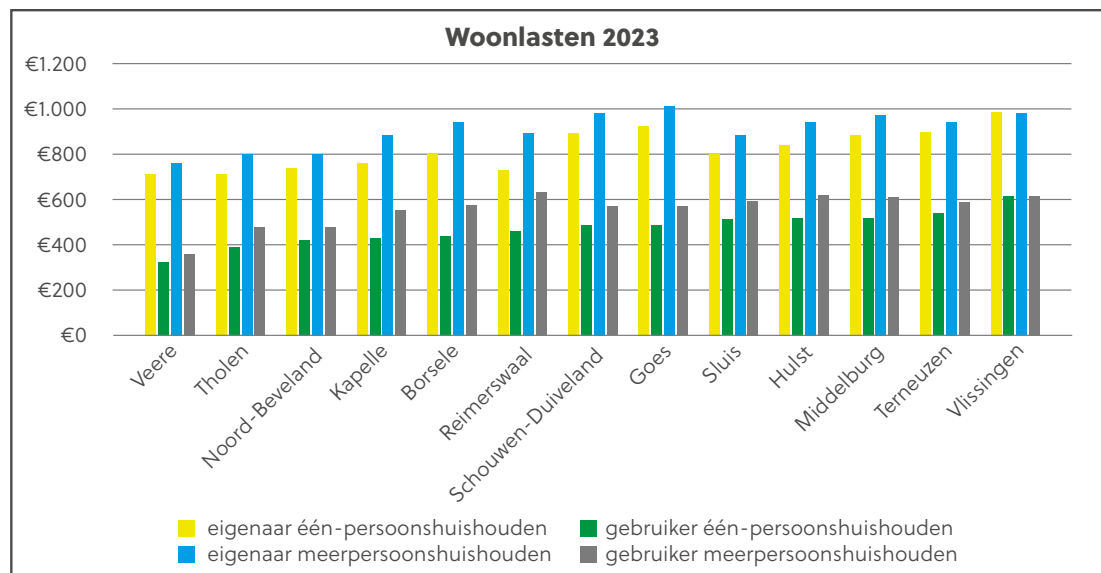
Rioolheffing

Uitgangspunt voor deze heffing is 100% dekking van de kosten. De tarieven stijgen met het inflatiepercentage van 4,2%. In de uitwerking van de begroting 2024 beoordelen we of deze verhoging toereikend is volledige dekking van de kosten te realiseren. Daarbij betrekken we ook de betreffende (egalisatie) voorziening.

Woonlasten

De woonlasten voor een huishouden berekenen we op basis van de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De stijging ten opzichte van 2023 is voor een éénpersoons- en meerpersoonshuizen (gebruiker/huurder) 4,2%. De stijging voor een éénpersoons- en meerpersoonshuizen (eigenaar) is 5,3%.

In de atlas lokale lasten 2023 van Coelo, het jaarlijkse onderzoek van de Universiteit Groningen, zijn per gemeente de woonlasten in beeld gebracht. Voor de Zeeuwse gemeenten is het beeld als volgt.

Toeristenbelasting

Met de toeristische sector zijn afspraken gemaakt over het verhogen van de tarieven toeristenbelasting als gevolg van inflatie. Op grond van die afspraken verhogen we het hoge en het lage tarief toeristenbelasting in 2024 met € 0,05.

Vanaf 2024 is het tarief voor overnachtingen in mobiele onderkomens € 1,40 per persoon per nacht en het tarief voor vaste onderkomens € 2,10 per persoon per nacht.

Hondenbelasting

In de raadsvergadering van december is bij de behandeling van de belasting-verordeningen voor 2023 door het college toegezegd om de afschaffing van de hondenbelasting te onderzoeken. Gelet op het meerjarige financiële beeld vinden we de afschaffing van de hondenbelasting op dit moment geen goed idee. Afschaffing van de hondenbelasting betekent een structurele derving aan opbrengst van € 140.000 en een groter tekort in de begroting.

